

Formularz zgłaszania uwag do projektu uchwały Rady Ministrów w sprawie aktualizacji programu wieloletniego pod nazwą „Program polskiej energetyki jądrowej” (nr ID129 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów)

L.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Strona, część dokumentu	Treść uwagi	Uzasadnienie	Stanowisko Ministerstwa Przemysłu
1.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Sekcja „Cel Programu polskiej energetyki jądrowej” (uwaga o charakterze ogólnym)	Postulujemy uelastycznienie celu Programu poprzez oddzielenie celu mocowego od narzuconych ram technologicznych i lokalizacyjnych. Zamiast definiować cel jako „budowa oraz oddanie do eksploatacji dwóch elektrowni jądrowych (...) w oparciu o (...) wielkoskalowe, wodne reaktory jądrowe”, proponujemy jego przerehabilitację, aby priorytetem stało się <u>osiągnięcie mocy</u>, a nie konkretna metoda jej realizacji. Sugerowana nowa definicja celu: „Osiągnięcie mocy zainstalowanej netto w energetyce jądrowej na poziomie od 6 do 9 GWe. Cel ten będzie realizowany w sposób zdywersyfikowany, poprzez wdrażanie sprawdzonych technologii jądrowych, zarówno w postaci reaktorów wielkoskalowych, jak i zaawansowanych reaktorów modułowych (SMR), w zależności od uwarunkowań technicznych, ekonomicznych i strategicznych.”	Obecny zapis uzależnia powodzenie całego Programu wartego setki miliardów złotych od sukcesu zaledwie dwóch, konkretnych projektów wielkoskalowych. Taka konstrukcja jest wysoce ryzykowna – ewentualne problemy z jedną lokalizacją, jednym partnerem technologicznym lub z finansowaniem jednego z projektów, mogą zablokować osiągnięcie całego celu strategicznego 6-9 GWe. Uelastycznienie celu pozwala na dywersyfikację ryzyka i adaptację do zmieniającej się sytuacji. Realizacja górnego pułapu celu Programu (tj. 9 GWe) będzie wymagała budowy drugiej elektrowni jądrowej o mocy rzędu 5 GWe. Skoncentrowanie tak dużej mocy w jednej, drugiej lokalizacji, zwłaszcza w głębi kraju, może stanowić	

				wyzwanie technologiczne i środowiskowe, przede wszystkim w zakresie zapewnienia odpowiedniej ilości wody dla systemów chłodzenia. Sztywny zapis w Programie, narzucający realizację celu w oparciu o załedwie „dwie elektrownie”, może uniemożliwić efektywne osiągnięcie pełnego zamierzonego celu. Dopuszczenie SMR-ów, które charakteryzują się znacznie mniejszymi wymaganiami w tym zakresie i większą elastycznością lokalizacyjną, czyni strategiczny cel 6-9 GWe znacznie bardziej realistycznym i bezpieczniejszym do osiągnięcia na terytorium Polski.	
2.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Rozdział 1.1.2 Strona 10	Zdanie: „Polska posiada 60-letnie doświadczenie w bezpiecznym postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym z reaktorów badawczych, w tym z wykorzystaniem Krajowego Składowiska Odpadów Promieniotwórczych (KSOP) w Różanie.” jest nieprawdziwe. KSOP został uruchomiony w 1961 roku, zatem w 2025 roku mija 64 lata. Proponujemy poprawić na: „Polska posiada <u>ponad</u> 60-letnie	Błąd merytoryczny do poprawienia.	

			doświadczenie w bezpiecznym postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym z reaktorów badawczych, w tym z wykorzystaniem Krajowego Składowiska Odpadów Promieniotwórczych (KSOP) w Różanie.”		
3.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Rozdział 1.1.2 Strona 10	Błędny zapis: „Przemysł jądrowy ma ponad 25 lat doświadczenia w budowie i składowaniu głębokim odpadów wysokoaktywnych...”. Propozycja korekty: Usunięcie fragmentu o „budowie i składowaniu”. Sugerowana nowa treść: „Bezpieczeństwo składowania geologicznego potwierdziły liczne badania i eksperymenty w podziemnych laboratoriach. Obecnie trwa rozruch pierwszego na świecie głębokiego składowiska geologicznego dla zużytego paliwa jądrowego, Onkalo w Finlandii.”	Stwierdzenie jest nieprawdziwe. Na świecie nie ma jeszcze w pełni operacyjnego głębokiego składowiska geologicznego dla wysokoaktywnych odpadów z energetyki cywilnej. Pierwsze takie składowisko (Onkalo) jest dopiero w fazie próbnego rozruchu. Dotychczasowe doświadczenie ma charakter badawczy, a nie operacyjny w zakresie budowy i składowania.	
4.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Strona 11 „Ekonomia”; Strona 15 „Model realizacji inwestycji”	Postulujemy uzupełnienie Programu o strategiczną decyzję dotyczącą ram finansowych dla energetyki jądrowej w Polsce. Zamiast ogólnych diagnoz, dokument powinien zawierać zobowiązanie do pilnego opracowania i wdrożenia spójnego i elastycznego systemu wsparcia, który zapewni „bankowalność” projektom jądrowym. System ten powinien oferować odpowiednie, choć potencjalnie zróżnicowane, mechanizmy wsparcia (np. oparte o kontrakty różnicowe) dla wszystkich projektów realizowanych w	Brak zdefiniowanego modelu finansowego jest główną barierą uniemożliwiającą pozyskanie wieloletniego, taniego finansowania oraz blokującą możliwość realnego wdrożenia reaktorów SMR w ramach programu rządowego. Pilne określenie tych ram jest kluczowe dla obniżenia kosztów całego programu i finalnej ceny energii, a także dla zapewnienia spójności strategicznej i rozpoczęcia	

			ramach Programu rządowego, niezależnie od wybranej technologii – czy będą to wielkoskalowe elektrownie jądrowe, czy małe reaktory modułowe (SMR), które wspólnie mają realizować cel mocy 6-9 GWe.	niezbędnego dialogu z Komisją Europejską.	
5.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Rozdział 1.2. „Projekt budowy pierwszej polskiej elektrowni jądrowej (EJ1), strona 11. Fragment wymagający zmiany: „Przedsięwzięcie polegające na budowie i eksploatacji pierwszej w Polsce elektrowni jądrowej, o mocy elektrycznej do 3750 MWe, na obszarze gmin Choczewo lub Gniewino i Krokowa (...)”	Należy uaktualnić i uściślić zapis, usuwając z niego nieaktualne warianty lokalizacyjne. Wskazywanie gmin Gniewino i Krokowa jako alternatywy jest niezgodne ze stanem faktycznym, ponieważ decyzja o preferowanej lokalizacji dla pierwszej elektrowni jądrowej została już podjęta. „Przedsięwzięcie polegające na budowie i eksploatacji pierwszej w Polsce elektrowni jądrowej, o mocy elektrycznej do 3750 MWe, w lokalizacji Lubiatowo-Kopalino w gminie Choczewo (...)”	26 października 2023 roku Wojewoda Pomorski wydał decyzję o ustaleniu lokalizacji dla pierwszej elektrowni jądrowej w gminie Choczewo. Utrzymywanie w treści Programu sformułowań sugerujących istnienie alternatywnych lokalizacji dla tego projektu jest błędem merytorycznym.	
6.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Strona 16, rozdział 1.3.1; Strona 29, rozdział 2.4.	Postulujemy, aby definicja i metodologia obliczania udziału krajowego przemysłu (local content) została rozszerzona o <u>mieralne wskaźniki transferu technologii i know-how do polskich firm, uczelni i instytutów badawczych</u> . Wymóg local content powinien obejmować nie tylko wartość kontraktów, ale także wartość ulokowanych w Polsce programów	Prawdziwa korzyść dla gospodarki z PPEJ to nie tylko zlecenia na budowę, ale przede wszystkim zbudowanie trwałego, innowacyjnego ekosystemu przemysłowo-naukowego. Bez formalnego wymogu transferu wiedzy, Polska ryzykuje pozostaniem jedynie podwykonawcą, a nie partnerem technologicznym	

			B+R, programów szkoleniowych dla polskiej kadry czy przekazanych licencji.	zdolnym do konkurencji na globalnym rynku w przyszłości.	
7.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Rozdział 1.3.1. „Model realizacji inwestycji”	Obecny, ogólnikowy opis modelu dla EJ2 stwarza niepewność, która hamuje rozwój projektu i zagraża celom Programu. Konieczne jest zastąpienie go zapisami, które nie wskazując wprost wykonawcy, zdefiniują przejrzystą i opartą na kryteriach ścieżkę wyłonienia inwestora oraz ramy wsparcia dla drugiej elektrowni. Postulujemy uzupełnienie Programu o następujące elementy: a) zdefiniowanie otwartej, lecz terminowej procedury wyboru inwestora odpowiedzialnego za realizację projektu drugiej elektrowni jądrowej; b) określenie kluczowych kryteriów formalnych, które będą brane pod uwagę w tej procedurze, premiujących np. podmioty, które wykazały się największym zaangażowaniem i postępem prac (spośród tych spółek, które wskazane są w tym rozdziale PPEJ); c) jednoznaczne potwierdzenie, że wybrany w tej procedurze projekt zostanie objęty systemem wsparcia (np. kontraktami różnicowymi) analogicznym do tego przewidzianego dla pierwszej elektrowni.	Określenie z góry transparentnej procedury wyboru inwestora, opartej na jasnych kryteriach, jest kluczowe. Taka konstrukcja unika ryzyka proceduralnego na poziomie UE (np. w przypadku ubiegania się o zgodę na pomoc publiczną), tworząc jednocześnie przewidywalne ramy dla partnerów i eliminując groźbę przyszłych konfliktów. Pozwala to również efektywnie wykorzystać już poniesione nakłady inwestycyjne oraz wysłać rynkowi i instytucjom finansowym wiarygodny sygnał, że państwo ma gotowy i spójny plan działania.	
8.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Rozdział 1.3.2. „Technologia” Fragment wymagający zmiany:	Postulujemy zmianę tego zapisu w celu zapewnienia neutralności technologicznej w ramach sprawdzonych reaktorów lekkowodnych (LWR), jak to było w	Ograniczenie technologii wyłącznie do reaktorów typu PWR (jak w pierwszej elektrowni) automatycznie wyklucza z potencjalnego	

		„Podobnie jak w przypadku pierwszej elektrowni jądrowej w drugiej elektrowni zostanie zastosowana technologia reaktorów wodnych generacji III+.”	pierwotnej wersji PPEJ. Proponujemy sformułowanie, które dopuszcza do potencjalnej budowy, obok reaktorów wodnych ciśnieniowych (PWR), również reaktory wodne wrzące (BWR). Sugerowana nowa treść: „Dla kolejnych elektrowni jądrowych w ramach Programu przewiduje się zastosowanie sprawdzonych, bezpiecznych reaktorów generacji III/III+. W celu maksymalizacji konkurencji i wykorzystania rozwijanych w kraju kompetencji, dopuszcza się wybór technologii spośród reaktorów lekkowodnych (LWR), obejmujących zarówno reaktory ciśnieniowe (PWR), jak i reaktory wrzące (BWR).”	postępowania kluczowych, światowych dostawców oferujących zaawansowane reaktory BWR. Otwarcie Programu na obie wiodące technologie lekkowodne zwiększy pulę potencjalnych partnerów, co może przełożyć się na korzystniejsze oferty finansowe, techniczne i w zakresie udziału polskiego przemysłu. W Polsce, za sprawą projektu Orlen Synthos Green Energy, realizowana jest zaawansowana inicjatywa budowy floty reaktorów BWRX-300. Oznacza to, że w kraju już teraz inwestowane są znaczące środki w budowę łańcucha dostaw, rozwój kadr oraz zdobywanie doświadczeń regulacyjnych dla technologii BWR. Ignorowanie tego faktu w rządowym programie wielkoskalowego atomu jest nieefektywne. Argument, że technologia PWR jest "bardzo dobrze poznana", nie powinien stanowić podstawy do wykluczenia BWR. Nowoczesne reaktory wodne wrzące również należą do generacji III/III+, posiadają wieloletnią, globalną historię bezpiecznej eksploatacji i są	
--	--	---	---	---	--

				technologią w pełni dojrzałą i sprawdzoną. Dlatego ograniczanie się tylko do PWR nie ma uzasadnienia technicznego. Uzależnienie całego, wieloletniego programu jądrowego od jednego typu reaktora i wąskiej grupy jego dostawców tworzy niepotrzebne ryzyko. Dywersyfikacja technologiczna w ramach rodziny reaktorów LWR (dużych, średnich i małych) zapewni Polsce większą elastyczność i odporność na ewentualne problemy techniczne, polityczne lub biznesowe u poszczególnych dostawców.	
9.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Rozdział 2.1, uwaga o charakterze ogólnym	Deklaracje o potrzebie kształcenia kadr są niewystarczające. Postulujemy uzupełnienie Programu o zobowiązanie do stworzenia i wdrożenia dedykowanego, wieloletniego funduszu celowego na rzecz rozwoju kompetencji jądrowych. Fundusz ten powinien zapewnić uczelniom technicznym stabilne finansowanie na okres co najmniej 10-15 lat, przeznaczone na: a) uruchamianie i prowadzenie kapitałochłonnych kierunków i specjalności jądrowych. b) modernizację i budowę infrastruktury laboratoryjnej. c) programy rozwojowe dla kadry dydaktycznej (staże, granty,	Kształcenie wysoko wyspecjalizowanych kadr jądrowych to proces długotrwały i kosztowny, którego uczelnie nie podejmą się na szeroką skalę w oparciu o niepewne, roczne granty. Tylko stabilny, wieloletni horyzont finansowy pozwoli na strategiczne planowanie, budowę zespołów dydaktycznych i infrastruktury.	

			współpraca międzynarodowa).		
10.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Rozdział 2.1., dotyczy Centrum Kompetencji Jądrowych	Fundacja w pełni popiera ideę utworzenia Centrum Kompetencji Jądrowych (CKJ). Aby jednak ta inicjatywa zakończyła się sukcesem, postulujemy doprecyzowanie w Programie trzech kluczowych warunków ramowych dla jego funkcjonowania: a) zapewnienie CKJ gwarantowanego, wieloletniego finansowania z budżetu państwa, uzupełnionego o mechanizm partycypacji finansowej ze strony przemysłu – przyszłych beneficjentów działalności Centrum. Załącznik 3 – Wydatki... nie uwzględnia osobnej kategorii budżetowej dla CKJ. b) zagwarantowanie w akcie powołującym CKJ formalnej reprezentacji wiodących uczelni technicznych i podmiotów przemysłowych w jego organach zarządczych lub doradczych. c) zdefiniowanie misji CKJ jako strategicznego koordynatora i organu finansującego działania zlecane wyspecjalizowanym podmiotom (uczelniom, instytutom), a nie jako instytucji budującej własne, dublujące zasoby wykonawcze. Dlatego wnosimy o uzupełnienie dokumentu o kluczowe założenia dotyczące ram funkcjonowania Centrum.	Tylko Centrum oparte na tych trzech filarach – stabilności finansowej, synergii z nauką i przemysłem oraz koordynującej roli – ma szansę stać się skutecznym narzędziem do budowy krajowego potencjału jądrowego. Taki model zapewni efektywne wykorzystanie istniejących zasobów, zapobiegnie konfliktom kompetencyjnym i zagwarantuje, że działania Centrum będą realnie odpowiadać na potrzeby całego, rozwijającego się sektora przez następne dziesięciolecie.	
11.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Rozdział 2.1, uwaga o charakterze ogólnym	Postulujemy uzupełnienie Programu o zadanie stworzenia systemu zarządzania wiedzą. System ten powinien stanowić formalne ramy dla przechwytywania, dokumentowania i	Program słusznie koncentruje się na kształceniu nowych kadr, jednak pomija strategiczne ryzyko utraty wiedzy posiadanej przez	

			transferu unikalnych kompetencji w sektorze. Należy w nim uwzględnić m.in. wdrożenie ustandaryzowanych programów mentoringowych, budowę centralnej, cyfrowej bazy wiedzy oraz mechanizmy wspierające rotację i staże pracowników między kluczowymi instytucjami (operator, dozór jądrowy, instytuty badawcze).	obecną, ograniczoną grupę ekspertów. W przedsięwzięciu wielopokoleniowym, jakim jest energetyka jądrowa, wiedza i doświadczenie są kapitałem strategicznym. Brak systemowego podejścia do ich ochrony, zgodnie z zaleceniami Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej, zagraża ciągłości kompetencyjnej i bezpieczeństwu operacyjnemu całego programu.	
12.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Rozdział 2.1, uwaga o charakterze ogólnym dotycząca kształcenia zawodowego	Postulujemy uzupełnienie PPEJ o stworzenie filaru kształcenia zawodowego dla energetyki jądrowej. Należy określić ramy dla ogólnokrajowego programu, którego celem będzie budowa sieci patronackich szkół technicznych i branżowych. Program powinien zakładać opracowanie nowoczesnych podstaw programowych, systemu certyfikacji szkół i nauczycieli oraz wdrożenie obowiązkowych, płatnych programów praktyk zawodowych, realizowanych we współpracy z inwestorem i przedsiębiorstwami z łańcucha dostaw.	Dokument PPEJ trafnie identyfikuje, że technicy i wykwalifikowani rzemieślnicy będą stanowić większość personelu elektrowni, jednak nie przedstawia systemowego rozwiązania tego wyzwania. Sukces programu jądrowego zależy od dostępności wielu specjalistów o najwyższych, certyfikowanych kwalifikacjach. Stworzenie ustandaryzowanej ścieżki kształcenia zawodowego jest kluczowe dla uniknięcia w przyszłości luki kompetencyjnej.	
13.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Rozdział 2.1, uwaga o charakterze ogólnym	Proponujemy wpisanie do Programu zadania polegającego na opracowaniu i wdrożeniu programu powrotów i transferu kompetencji. Celem programu powinno być aktywne identyfikowanie, motywowanie i wspieranie w powrocie do kraju Polaków, którzy zdobyli cenne, praktyczne doświadczenie w międzynarodowym sektorze jądrowym	Polska diaspora naukowa i techniczna to ogromny, gotowy kapitał ludzki, którego potencjał jest obecnie niewykorzystany. Zamiast budować wszystkie kompetencje od zera, co jest procesem długim i ryzykownym, należy aktywnie	

			(w przemyśle, instytucjach badawczych czy dozorach jądrowych).	pozyskiwać doświadczonych specjalistów. Stanowią oni najszybsze źródło unikalnej wiedzy praktycznej i najlepszych światowych standardów, a ich pozyskanie może znacząco przyspieszyć osiągnięcie dojrzałości przez polski sektor jądrowy.	
14.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Rozdział 2.1, uwaga o charakterze ogólnym oraz harmonogramu	Plan rozwoju zasobów ludzkich musi być precyzyjnie zsynchronizowany z harmonogramem całego PPEJ, ze szczególnym uwzględnieniem ryzyka luki zatrudnienia między fazą przygotowawczą a szczytem prac budowlanych. Postulujemy wpisanie do PPEJ zadania stworzenia dedykowanego programu, który zapewni zagospodarowanie absolwentów w tym okresie przejściowym, np. poprzez sformalizowane, wieloletnie programy stażowe i zawodowe u partnera technologicznego i w firmach z jego globalnego łańcucha dostaw.	Brak starannego zarządzania cyklem życia kompetencji jest poważnym ryzykiem. Grozi sytuacją, w której państwo zainwestuje w wykształcenie specjalistów, dla których przez kilka lat nie będzie pracy w kraju, co doprowadzi do ich trwałego odpływu za granicę. Przygotowanie proponowanego programu pozwoli uniknąć ucieczki kadry do innych sektorów lub wyjazdu za granicę, a tym samym zapewnieniu dostępności kluczowych kadr we właściwym momencie.	
15.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Rozdział 2.2.1. Strona 25	Zdanie „Od 62 lat bezpiecznie działa Krajowe Składowisko Odpadów Promieniotwórczych (KSOP) w Różanie.” jest nieprawidłowe. KSOP został uruchomiony w 1961 roku. Należy poprawić na: „Od 64 lat bezpiecznie działa Krajowe Składowisko Odpadów Promieniotwórczych (KSOP) w Różanie.” Lub „Od 1961 roku bezpiecznie działa	Błąd merytoryczny.	

			Krajowe Składowisko Odpadów Promieniotwórczych (KSOP) w Róźnie.		
16.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Rozdział 2.2, Strona 24	Błędny zapis: „Odpowiednie do tego celu składowiska działają w całej UE, w tym również w Polsce.” Propozycja korekty: „Odpowiednie do tego celu składowiska działają w większości krajów UE posiadających obiekty jądrowe, w tym również w Polsce.”	Stwierdzenie jest nieprawdziwe. Są kraje w UE (np. Austria), w których nie funkcjonują ostateczne składowiska odpadów promieniotwórczych, a jedynie magazyny do ich czasowego przechowywania.	
17.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Rozdział 2.6, strona 34, akapit wymieniający podmioty odpowiedzialne za działania edukacyjno-informacyjne.	Wskazany w Programie katalog podmiotów odpowiedzialnych za komunikację (minister, PAA, inwestor) jest oczywiście zgodny z Ustawą Prawo atomowe, ale podkreślamy już po raz kolejny, że jest niekompletny. Postulujemy o formalne rozszerzenie tego katalogu o kluczową rolę, jaką pełnią niezależne podmioty, takie jak organizacje pozarządowe o profilu eksperckim oraz środowisko akademickie i instytuty badawcze. Ich rola jako wiarygodnych źródeł informacji i platform dialogu powinna być jednoznacznie zapisana w Programie.	Niezależne organizacje eksperckie i przedstawiciele nauki pełnią kluczową rolę „trzeciej strony”, czyli wiarygodnego pośrednika i weryfikatora informacji, który buduje zaufanie. Ich pominięcie w dokumencie strategicznym to poważne niedopatrzenie, ignorujące najlepsze międzynarodowe praktyki w zakresie dialogu obywatelskiego.	
18.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Rozdział 2.6., uwaga o charakterze ogólnym	Cały rozdział 2.6 koncentruje się wyłącznie na komunikacji związanej z budową elektrowni jądrowych, całkowicie pomijając znacznie trudniejsze i bardziej wrażliwe społecznie zagadnienie lokalizacji i budowy składowisk odpadów promieniotwórczych. Postulujemy o dodanie w Programie dedykowanego podrozdziału, który określi ramy odrębnej strategii komunikacji i dialogu	Badania opinii publicznej w Polsce i na świecie jednoznacznie pokazują, że poparcie dla budowy składowisk jest wielokrotnie niższe niż dla samych elektrowni. Jest to obecnie największe wyzwanie komunikacyjne i główne ryzyko dla powodzenia całego cyklu postępowania z odpadami.	

			społecznego dla tych obiektów. W załączniku nr 2 brak jest jakiegokolwiek osobnego, dedykowanego zadania, które dotyczyłoby komunikacji w sprawie lokalizacji i budowy składowiska odpadów promieniotwórczych.	Stosowanie tej samej, ogólnej strategii komunikacji do obu typów obiektów jest błędem i z góry skazane jest na niepowodzenie. Uzyskanie społecznego przyzwolenia dla składowisk wymaga zupełnie innego podejścia i metodyki. Brak takiego planu w PPEJ jest krytyczną luką strategiczną.	
19.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Załącznik 1. Harmonogram realizacji inwestycji, w szczególności „Harmonogram prac dla drugiej elektrowni jądrowej (EJ2)”, str. 38.	Fundacja z zaniepokojeniem odnotowuje, że przedstawiony harmonogram dla drugiej elektrowni jądrowej (EJ2) jest nierealistycznie ambitny, zwłaszcza w porównaniu z faktycznymi ramami czasowymi, w jakich realizowano analogiczne etapy dla pierwszej elektrowni (EJ1). Przyjęcie tak optymistycznych założeń, ignorujących dotychczasowe doświadczenia, stwarza wysokie ryzyko niewykonania planu i podważa wiarygodność całego Programu. Postulujemy o dogłębną rewizję i urealnienie harmonogramu dla EJ2. Przykładowo zakłada się w tym samym roku (2027) wybór partnera strategicznego, ostateczne ustalenie modelu biznesowego, wystąpienie z wnioskiem notyfikacyjnym do KE oraz wskazanie preferowanej lokalizacji. To wydaje się być po prostu nierealne. Należy urealnić ten harmonogram, rozkładając te kluczowe kamienie milowe w logicznej i wykonalnej sekwencji.	Analiza porównawcza kluczowych etapów przygotowawczych dla EJ1 (dane historyczne z dokumentu) i EJ2 (planowane) wykazuje fundamentalne rozbieżności: 1. Okres od rozpoczęcia procesu do uzyskania decyzji środowiskowej: EJ1: Proces, który doprowadził do wydania decyzji zasadniczej (lipiec 2023 r.) i decyzji środowiskowej (wrzesień 2023 r.) trwał wiele lat od formalnego startu programu. EJ2: Harmonogram zakłada rozpoczęcie badań lokalizacyjnych i środowiskowych w 2026 r. i uzyskanie decyzji środowiskowej już w 2028 r.. Oznacza to zaledwie 2 lata na przeprowadzenie pełnych, dwusezonowych badań środowiskowych, przygotowanie obszernego	

				raportu i przejście całej, skomplikowanej procedury administracyjnej. Doświadczenia z EJ1 pokazują, że jest to termin nierealny. 2. Okres od decyzji środowiskowej do złożenia wniosku o pozwolenie na budowę: EJ1: Proces ten trwał od września 2023 r. i w momencie pisania tego dokumentu (lipiec 2025 r.) wniosek o pozwolenie na budowę nie został jeszcze złożony. EJ2: Harmonogram zakłada uzyskanie decyzji środowiskowej w 2028 r. i złożenie wniosku o wydanie zezwolenia na budowę już w 2029 r.. Daje to zaledwie jeden rok na przygotowanie przez inwestora i zweryfikowanie przez dozór jądrowy niezwykle skomplikowanej dokumentacji, w tym Raportu Lokalizacyjnego i wstępnego Raportu Bezpieczeństwa, co w świetle doświadczeń z EJ1 jest terminem niemożliwym do dotrzymania. Harmonogram dla EJ2 zdaje się ignorować cenne, choć trudne, doświadczenia zebrane podczas realizacji projektu EJ1. Postulujemy, aby	
--	--	--	--	---	--

				przyjąć bardziej realistyczne ramy czasowe, które uwzględnią realną długość trwania procesów badawczych i administracyjnych. Przygotowanie wiarygodnego harmonogramu jest kluczowe dla prawidłowego planowania budżetowego, rozwoju łańcucha dostaw i budowy zaufania do całego Programu Polskiej Energetyki Jądrowej.	
20.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Załącznik 2. Zadania do wykonania, Zadanie 1, podzadania 1.2 i 1.3, str. 39.	Harmonogram realizacji zadań 1.2 (Wsparcie w certyfikacji firm) oraz 1.3 (Działania informacyjno-szkoleniowe dla przedsiębiorstw), rozpisany w sposób ciągły aż do 2035 roku, wydaje się być błędny i niezgodny z logiką procesów inwestycyjnych w branży jądrowej. Z tego wynikałoby, że przygotowanie krajowego przemysłu może odbywać się równolegle do prac budowlanych EJ1 i EJ2. Postulujemy o gruntowną rewizję tego harmonogramu, tak aby działania wspierające i certyfikujące polski przemysł zostały zintensyfikowane i w większości zrealizowane przynajmniej przed rozpoczęciem prac budowlanych dla EJ2. Ewentualnie należy zrewidować i uaktualnić harmonogram inwestycji EJ1 i EJ2.	Zgodnie ze światowymi praktykami, posiadanie odpowiednich certyfikatów jakościowych jest warunkiem koniecznym do samego przystąpienia do przetargów na kluczowe pakiety prac. Procesy przetargowe i wybór głównych podwykonawców muszą zostać zakończone przed rozpoczęciem budowy elektrowni. Rozciągnięcie w czasie działań certyfikacyjnych aż do 2035 roku w praktyce oznacza, że większość polskich firm nie będzie gotowa na czas, aby wziąć udział w najważniejszych i najbardziej wartościowych kontraktach na wczesnym etapie projektu. Spowoduje to, że ambitny cel local content nie zostanie osiągnięty, a polskie firmy zostaną zdegradowane do roli podwykonawców w pracach o mniejszym znaczeniu.	

				Sam Program w rozdziale 2.4 słusznie stwierdza, że "proces przygotowania krajowego przemysłu (...) jest czasochłonny, natomiast w przypadku podjęcia takich działań na możliwie wczesnym etapie (...) będzie bardziej efektywny i mniej kosztowny". Harmonogram w Załączniku 2 stoi jednak w sprzeczności z tą logiką.	
21.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Spis treści (strona 2) oraz treść dokumentu (strony 32-33)	W spisie treści i w dokumencie znajdują się błędne oznaczenia dla podrozdziałów: 2.4.3., 2.4.4. i 2.4.5.. 2.4.3. System organizacji wsparcia technicznego -> powinno być 2.5.3 2.4.4. Zaplecze sprzętowe oraz infrastrukturalne -> powinno być 2.5.4 2.4.5. Dozór techniczny w elektrowni jądrowej -> powinno być 2.5.5	Błąd redakcyjny w numeracji rozdziałów.	
22.	Fundacja FORUM ATOMOWE	Uzasadnienie do Uchwały Rady Ministrów	W „Uzasadnieniu” wskazano, że potrzeby finansowe urzędu obsługującego ministra ds. gospodarki surowcami energetycznymi oszacowano na „ok. 1 023 mln zł”. Tymczasem w Załączniku 3 do PPEJ suma wydatków dla tej instytucji wynosi 541 mln zł. Rozbieżność wynosi prawie 500 mln zł. Należy ujednolicić te dane.	Tak znacząca rozbieżność w kluczowych danych finansowych między dokumentem głównym a jego uzasadnieniem podważa wiarygodność i staranność przygotowania całego pakietu dokumentów. Konieczne jest wyjaśnienie źródła tej różnicy i przedstawienie spójnych, prawidłowych wartości.	

